

ბულს თვით მართველობას თითქმ თვალის საზომი დაეკარგა და მეტის-მეტის მრისანებისაგან თავისს გვაროსანთა სარგებლობაც ველარ დაინახა. სიღნაღის გარშემო სოფლები-დგან დედაკაცობას ამჟაჭნდა ყოველგვარი სანოვაგე, ჰყიდა მოედანზედ, ამ ფულით ჰყიდულობდა იქავე საჭირო საგნებს და ბრუნდებოდა შინ. მ გარემოების წყალობით იყო სიღნაღში სიიაფე ვოველვარის სანოვაგის, ასე რომ სიღნაღი ამ მხრივ საქართველოს ყველა ქალაქებსა სჯობდა. რასაკვირველია, სიღნაღს რომ ნამდვილი მზრუნველი თვით მართველობა ჰყილოდა, იგი ყოველს ღონის ძიებას იხმარებდა, რომ სანოვაგის მომტან დედაკაცობისათვის ხელი შეეწყო ადგილის გაფართოებითა და ფარდულების გაკეთებით, რათა უამინდობის დროს უზრუნველყოფილიყო დედაკაცობა. ამასვე ივალებდა თვათ კანონმდებლობაც. ამასვე ემოწმება ქალაქთა იტორიაც. ა რას ავალებს 112 მუხ. მე-XIII ტომისა: „სოფლის მცხოვრებელთ ნება აქვთ დაუბრკოლებლივ ჰზიდონ ქალაქებში ურმით და ნავით ყოველ-გვარი სანოვაგე, რაც კი ხალხის საკვებად საჭიროა. ყოველგვარი დაბრკოლება, ან დაყენება გზასა, ან ხიდებსა და ან ფონზედ სოფლებისა, რომელნიც ჰზიდავენ სანოვაგესა და სხვა სასურსათოს, სასტიკად არის აღკრძილული.“ ამავე ტომის 119 მუხ. ამბობს: „ქალაქის გამგეობა ჰნიშნავს სავაჭრო დღეებსა, როცა სოფლელთა გამგეობისაგან განმხნევებულთა და ხელ-შეწყობილთ უნდა მოიტანონ ქალაქის მოედნებზედ, ან სხვა ამისათვის დანაშნულ ადგილზედ პური, სანოვაგე და სოფლის სხვა ნაწარმები, რისათვისაც სოფლენი არ ასდიან არავთარს ხარჯეს“. ქალაქთა აღორძინების ისტორია მრავალის მაგალითით გვაჩვენებს, რომ ეს კანონმდებლობა გამოწვეული იყო მოქალაქეთა საკეთოლდებოდ. საუბედუროდ, სიღნაღის თვით მართველობამ მოქალაქეთა კეთილ-დღეობას ზურგი აუქცია, და კანონმდებლობის წინააღმდეგ, ხარჯი დაადო სურსათის მზიდველ ვირესა და ურმებს. კიდევ კარგი, რომ მადლიანი მაზრის უფროსი აღმოუჩნდა სიღნაღს და ხარჯის აკრებამ დიდხანს არ გასტანა, მალე აღკრძილა თვით-მართველობას.

თანხმდნენ, ერთის გარდა, რომელმაც სრული წინააღმდეგობა გამოუტადა. ეს ერთი განლდათ ბ-ნი შავერდოვი. ბ-ნი მშავერდოვი უმტკიცებდა კრებას, რომ ამისთანა განკარგულება ათჯერ მეტს ზარალს მოუტანს ქალაქს, ვიდრე სარგებლობას, მაგრამ გვაროვნობის მოძღვრებით დაბრმ ვებულთ ველარ დაინახეს ბ 5 შავერდოვის მიერ წარმოდგენილი საბუთები და სიღნაღის რჩეულ მოქალაქეთა კრებამ ამ წლის 18 მაისს მე-6 №-რის ეურნალი დაადგინა: „აღკრძალოთ სოფლელ დედაკაცებს და საზოგადოდ ვაჭარ დედაკაცებს სავაჭრო მოედანზედ ადგილის დაჭერა რაომე სავაჭროს გასაყიდად, თუნდა სანოვაგესა, ანუ სხვა რამ სოფლის ნაწარმოებს ჰყიდნენ, ხოლო სოფლელთ ნება ეძლევათ ვაყიდონ თავისი ნაწარმოები ურმებიდგან, ანუ ქუჩა-ქუჩა ტარებით“. ამისთანა ბრძნულის ღადებრენილების საფუძვლად დაუყენებს იმავე კანონის მე-120 მუხლი, რომელიც ამბობს: „სოფლელთაგან მოტანილი სურსათი უნდა გაიყიდოს ურმებიდგანი და ნავებიდგან თავის უფალ ფასად: სოფლელთ აღკრძალებით მისათვის დუქნები ანუ მაღაზიებ გაიმართონ“. ბ-ნმა სიღნაღის მამასახლისმა კარგად იცოდა, რომ სიღნაღის ქუჩებზედ შემშელი ურმები ვერ გაჩერდება, რადგანაც მეტაც უსწორ მასწოროა და თუმცა სიღნაღში 30 ეტლია (ფარონი), მაგრამ არავის უნახავს სიღნაღში გაჩერებული შებმული ეტლი, არამედ ვისაც უნდა, ეტლი უნდა ხელ ახლად შეაბმევინოს. აბა, სადაც შებმული ეტლი ვერ გაჩერებულა და ისიც ცალიერი, იქ შებმული ურმები და ისიც დასაპანლებული როგორ გაჩერდება! ისიც იცოდა ბ-ნმა მამასახლისმა, რომ თავ გატეხილაზედ ნავები არ დაცურავენ (თავგატეხილი წყაროა, რომლითაც სარეგბლობს სიღნაღი და რომელზედაც კოკების ავსება ხშირად თავის გატეხს გამოიწვევს ხოლმე კოკიანთა შორის. ამის გამოხალებს უწოდებია თავ-გატეხილა). გამოდის, რომ სიღნაღის თვით-მართველობას არ შეეძლო ესარგებლა მე-120 მუხლით, იგი არ შეეფერებათავისის შინაარსით სიღნაღის ვითარებას. ეს შეუფერებლობა უფრო ცხადი იქმნება, თუ გავიხსენებთ, რომ საქობო-ასანურ მაშნაარიდგან, საიდგანაც უფრო დადის დედაკაცობას.

კანონის ძალით კი ბოლოს ვირებმა გაიმარჯვეს თვით-მართველობაზედ, მაგრამ რა კი ვირებს ვეღარას ჩამორჩია სიღნაღის მოურავი, ახლა ვირების პატრიონებს გაუშენდა. ცალ-კერძობით გატაცებულმა სიღნაღის ქალაქის მოურავმა გამოაცხადა „სიღნაღი სიღნაღელებისათვისათ“ და წარუდგინა თვით მართველობას მისდა ყოვლად ლირსეული შემდეგი აზრი: „დედაქაურია, რომელიც სოფლებიდან სანოვავეს ჰქიდავს, განვდევნოთ ქალაქიდვან. ამი სათვის საჭიროა მოვთხოვთ, რომ იმათ ქუჩა-ქუჩა არარონ სანოვავე, ისინი ამას ვერ შესძლებენ და წალენ. ამით ყოველთა უწინარეს ის მოგბა, რომელიც დღეს დედაკაცებს ძევთ, სიღნაღელების ჯიბეში გადავა; მეორე, ბაყლების ლუწნები კარგ ხარჯს გადიხდის საქალაქოდ; მესამე, იმით გულის ბუხას ვიყროთ და სხ. ყველანი ერთ-ხმად დას-

ა-ს ხეა სასოფლო სამეურნეო ნაწარ-
ოები, არათუ არ უნდა გარდიხადონ
აიმე გარდასხადი, არმედ აღვი-
რობრივ მთავრობას მოვალეობად
დება, ყცადოს, მოიოგუროს და
თიზიდოს საბაზრო მოედნებზედ
სინი, რომელნიც ჰყიდიან სსენე-
ულ ნაწარმოებს, რომ ამით თავი-
გან აიცილოს გაძვირება უსაჭირო-
სის საგნებისაც.

(დასასრული იქნება)

დაბბაჭ სოფელი

(მოწერილი ამბები)

ასაკადზეთ. სელცარიელი, მათმა-
ბა დაგრევული მეტნე კომბისტოს
ასაკადს შესცემის. აქაური გლეხი
თხი ხუთი წელიწადია კომბისტოს
უკანას მისდევის. მაგრამ კომბისტო
აგან შემოსავალი ბეჭედების ქანებ-
ივად დაჭვეოთებულს ცხრილებაში ისეა,
აგრძელებული წელის წევთი უძირა
ო. გაისხესთ აქაური ჩატების საქ-
აფლი: ტფილისში, ან სხვა ქალაქში
უთი კომბისტო რომ 1 მ. — 1 მ.
0 გ. ჸრიდეს (როგორც წელს). ისი-
ბებელებს და მის ახლო-მახლი სო-
ლელებს 20—25 კარგიგდ სცინცლა-
ნი. ან გა რა ჸმინას საწყალმა გლეხმა?
წარმოქმნის ბაზარში გატანა მნიშვნა,
როს გადასწელი კომბისტო გა სეგება
ამის გამომსახით ჩატების მასები
მეტი. ერთის სიტყვით, ასებობისა-
ის ბრძოლა, ბრძოლა ეკონომიური
ადაგზე ამჟამებულ-ამოძრავებულია.
ეს თუ ისე, ბებინისი მცხოვრებია
ჩანასკნელს მდგრადარებაში არიან, ნა-
ირები დახმარება მათთვის აუცილებ-
ელ საჭიროა...

და ბებნის შაც გა-
ტელდა აკადმეოფთბა, რომელსაც
სკოლები „მოარეულა“ ეძხხან. უა-
დმიოფო უჯახა იშვიათია. აკადმეო-
ლის ნიშნები შემდეგია: მუცლის
ლექს-ფედარათობა, სიცხე, თავის ტეპ-
ლი და პირიდგან საჭმება. ამ აკად-
მიოფთბით უფრო ხავშეები და მოზრ-
ილები (1—20 წლისანი) ხდებიან,
უმცა არავინ დაზარალებულ. დანარ-
ხია შორის კა ციებ ცეკლება გავრ-
ილებულია...

୩—ଲୋ

Շըլս եարցոցու սարցենոլոցու
ՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ Շըլս եարցոցու սարցենոլոցու գա-
պիա 500 քառակա եարցոցու զայտնուա-
կու 240. Սցու մոլոցու օվթնա-
79 քառակա.

ესახებ, რომ პეტერბურგში დაარ-
ტულ იქნას ახალი საშუალო საც-
რო სასწავლებელი. სწავლა იმ სა-
წავლებელში მომავალის წლის და-
წყის დაიწყება. მიიღებენ სულ
100 კაცს.

— საერო განათლების მცნისტრება
მოსწავლო თლექის მზრუნველების
უფზავნა საყოველთაო მიწერილო-
იმის შესახებ, რომ ვაჟთა გიმნა-
უების დაბალ კლასებში ფრანგულის
ნის მასწავლებლობის ნება მისცენ
ქალთ, რომელთაც შინა მასწავ-
ებლის და ფრანგულის ენის მასწა-
ებლის მოწმობა აქვთ.

— შინაგან საქმეთა სამინისტროს
ეროვნული საქმეთა განყოფილებაში გა-
სცა ამ რამდენიმესამე დღის წი-
დ იმ დადგენილებათა კრებული,
ომელიც გლეხის წოდების სამოქა-
იქო უფლებათ შეეხება. კრებული
ეიცავს 1989 მუხლს, რომლებშიაც
მოთვლილია გლეხთა ყველა უფ-
რება.

— შემოდგომაზედ, 31 ოქტომბრის, საიმპერატორო საეკიონომიით აზოვგადოება გაჰმიართავს პეტერბუ-
გში თესლთა გამოფენას. ასეთი ამონფენა ყოველ წელიწადს იმარ-
ება. გამოფენას აზრად ისა აქვს,
ომ სოფლის მეურნეთ შეეძლოთ
ურის და სხვა ნაყოფის კარგისა და
წალენი დასახლებელი შეძლება.

ერთოვენები
დ წარდგენილს ყველა ფერს უკავშირს უზრუნველყოს მიუსაჯავენ. ყველა სოფლის მე-
რნეთ შეუძლი ნო გამგზავნონ სხვა-
სხვა თესლი ამ გამოუყნაზე დ. მათი
ირესები საზოგადოებას უურნალში
მნება დაბეჭდილი და შემდეგ ვინც
იწარინებს მოწონებულ თესლის
მოწერას, პირდაპირ სოფლის მეუ-
ნეს მიჰმაროვს. ყველამ, ვინც
გამოუყენაში მონაწილეობას მიი-
ებს, უნდა გამგზავნოს ცნობები
ის შესახებ, რომელის წლის მოსა-
ლიდა თესლი და მდენი აქვს პატრონს
სისყიდი ასეთი თესლი, ფასი თეს-
ისა, რაგვარად სთესავენ, ჰელენა-
ნ, ჰეკიან, სწმენდავენ და ამო-
ნ. პურის, ქერის, სიმინდის, ფრევის
ა სხვ. თესლი თითო ფუთი უნდა
იგზავნოს, საკვები ბალაზის თესლი
— 20 გირ., სამრეწველო და სამკუ-
ნალო ბალაზების თესლი — 5 გირ-
ნებაზედ არა ნაკლები. თესლთან
ევთავიც უნდა გამგზავნოს.

უცხოეთი

რეიტი. რეგორც უკანასკნელი დე-
შები და გაზეთები აუწევდას, პრიტ-
ა ამბობებამ ხელ-ახლა იჩინა თავი. ამ
უფასად იარაღს მოჰქონდეს ხელი კუნძუ-
ლის მაჭადიანთ. ჯერ-ჯერობით ეპრო-
ცე სასეფალმიიფარა ჯარმა და ფლოტ-
კურაფერ გააწეო და ამბობება გერ-
აქო. ქადაქ კანდიას, სადაც მაჭა-
დინთ ამბობება დაიწეუს, მრავალდა
კულული და დაჭრილი. ინკლინა-
მსედრო გემმა ამ ქალაქს კუმბარები-
აუშინა და ბევრი შენობა გაანადგურა-
ს. გაზეთების სიტყვათ, ეს ამბობება

କୁଣ୍ଡଳାପ୍ର ପ୍ରାଚୀନ୍ତ୍ୟଗ୍ରେହ, ମଧ୍ୟରେ ଏ
କୁଣ୍ଡଳେଖିଲେ ଏହି ତଥାଙ୍କୁ ଏକ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ,
ଅମାର ଦ୍ୱୀପ ଯଥିରେ ଦ୍ୟାତର, ଏହି
କୁଣ୍ଡଳମୂର୍ତ୍ତିରେ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ କୁଣ୍ଡଳିଶ୍ଵର ଏକା-
ବିଜାନୀ ପଦାର୍ଥର ପାଦରେ ବିଜ୍ଞାନୀଙ୍କୁ
କୁଣ୍ଡଳାନ୍ଦେଖିଲେ, ଏହାକୁଣ୍ଡଳିରେ ଏହି
ପାଦରେ ପାଦରେ ପାଦରେ ପାଦରେ ପାଦରେ
ପାଦରେ ପାଦରେ ପାଦରେ ପାଦରେ ପାଦରେ

